บทที่ ๓
วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

วิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรมนั้นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ของลักษณะฝากทรัพย์ตั้งแต่มาตรา ๖๗๔ ถึง มาตรา ๖๗๙ จึงชี้ให้เห็นว่าบทบัญญัติมาตราเหล่านี้เป็นเรื่องการฝากทรัพย์ชนิดหนึ่ง ซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษผู้ฝากตามหมวดนี้หมายถึงคนเดินทางหรือแขกอาศัย ส่วนผู้รับฝากหมายถึงเจ้าสำนักโรงแรม

ความหมายของโรงแรม คำว่า "โรงแรม" นั้น ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๓ หมายความว่า "บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว" ความหมายของคำว่า "โรงแรม" ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๓ ดังกล่าวมีความหมายกว้างจนรวมถึง "โฮเต็ล" และ "สถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๖๗๔ ด้วย ทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัตินี้ออกใช้บังคับภายหลังประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๔ และมีเจตนารมณ์ที่จะใช้คำว่าโรงแรมให้มีความหมายกว้างรวมถึงโรงแรม โฮเต็ล และสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๖๗๔

เหตุที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๔ มีคำว่า "โฮเต็ล" และ "สถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น" ด้วย ไม่ใช้คำว่า "โรงแรม" แต่เพียงอย่างเดียวก็น่าจะเป็นเพราะ สถานที่ประเภทโรงแรมนั้นในประเทศไทยมีผู้ใช้ชื่อหลายอย่าง เช่น โรงแรมโฮเต็ล เกสท์เฮาส์ โมเต็ล หอพัก เป็นต้น

ความหมายของเจ้าสำนัก คำว่า "เจ้าสำนัก" นั้น พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. ๒๔๗๘ มาตรา ๓ ให้คำนิยามไว้ว่าหมายความว่า "บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม" ดังนั้น เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ลหรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น จึงมีความว่าบุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม หรือโฮเต็ลหรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น ดังนั้นเจ้าสำนักจึงอาจไม่ใช่เจ้าของสถานที่ดังกล่าวก็ได้ เช่นเจ้าของโรงแรมให้ผู้อื่นเช่าโรงแรมไปดำเนินกิจการโดยเจ้าของไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวด้วยเช่นนี้ เจ้าของโรงแรมไม่ใช่เจ้าสำนักตามมาตรา ๖๗๔ และมาตราอื่นในหมวดเดียวกัน แต่เจ้าสำนักก็คือผู้เช่าโรงแรมนั่นเอง เพราะในกรณีนี้ผู้เช่าเป็นผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม ส่วนเจ้าของไม่มีอำนาจควบคุมและจัดการโรงแรมคงมีเพียงกรรมสิทธิ์ใน

โรงแรมและสิทธิในการได้รับค่าเช่าจากผู้เช่าเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๙/๒๔๒๖ โรงแรมจำเลยที่ ๑ เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงไม่อาจฟ้องหากถูกฟ้องเป็นคดีได้จำเลยที่ ๒ เป็นหุ้นส่วน และหุ้นส่วนทุกคนมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดการกิจการโรงแรมจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงมีอำนาจควบคุมและจัดการโรงแรม จำเลยที่ ๑ ได้ชื่อว่าจำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าสำนัก โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๒ ได้

ความหมายของคนเดินทางและแขกอาศัย คำว่า "คนเดินทาง" และ "แขกอาศัย" ในหมวดนี้ หมายถึงคนที่มาพักอาศัยในโรงแรมหรือโฮเต็ลหรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นโดยเสียค่าที่พัก ไม่หมายความรวมถึงคนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่ในสถานที่เช่นนั้น เช่น ผู้จัดการโรงแรม คนงาน หรือบุคคลอื่นที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยพามาพักอยู่ด้วย อย่างไรก็ตามความหมายของคนเดินทางและแขกอาศัยนั้นแม้จะมีความหมายอย่างเดียวกันว่าเป็นผู้ที่มาพักอาศัยโดยเสียค่าที่พักก็ตาม แต่ก็มีความหมายแตกต่างกันในข้อที่ว่าคนเดินทางนั้น หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาพักอาศัยอยู่ในระยะเวลาอันสั้นและจะเดินทางต่อไป ส่วนแขกอาศัยนั้น หมายถึงผู้ที่มาพักอาศัยอยู่ชั่วระยะเวลาสั้นหรือยาวนานก็ได้ โดยไม่มีจุดมุ่งหมายในการเดินทางไปที่อื่น เช่น คนไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมาเช่าโรงแรมอยู่เพื่อการศึกษาเล่าเรียนหรือเพื่อประกอบอาชีพ หรือคนมีบ้านเป็นของตน แต่ต้องซ่อมแซมบ้านต้องไปอยู่ที่อื่นเป็นการชั่วคราวก็มาเช่าโรงแรมอยู่ดังนี้เป็นต้น

ความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมมาตรา ๖๗๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติว่า "เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น จะต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัย หากได้พามา" นอกจากนี้มาตรา ๖๗๕ บัญญัติว่า "เจ้าสำนักต้องรับผิดในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางเรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างใด ๆ แม้ถึงว่าความสูญหายหรือบุบสลายนั้นจะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรมโฮเต็ลหรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิด

ความรับผิดนี้ ถ้าเกี่ยวด้วยเงินทองตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ ไซร้ ท่านจำกัดไว้เพียงห้าร้อยบาท เว้นแต่จะได้ฝากของมีค่าเช่นนี้ไว้แก่เจ้าสำนัก และได้บอกราคาแห่งของนั้นชัดเจน

แต่เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่สุดวิสัยหรือแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น หรือแต่ความผิดของคนเดินทางเรือแขกอาศัยผู้นั้นเอง หรือบริวารของเขา หรือบุคคลซึ่งเขาได้ต้อนรับ

ความรับผิดโดยทั่วไปและไม่จำกัดจำนวน มาตรา ๖๗๔ และ ๖๗๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติถึงความรับผิดโดยทั่วไปและเจ้าสำนักโรงแรม ซึ่งเป็นความรับผิดโดยไม่จำกัดจำนวนและไม่จำกัดประเภทของทรัพย์สิน แต่ทรัพย์สินที่เจ้าสำนักต้องต้องรับผิดนั้น ก็คือทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัย หรือทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้พามา โดยเจ้าสำนักต้องรับผิดในความสูญหายหรือบุบสลายของทรัพย์สินดังกล่าว แม้ความสูญหายหรือบุบสลายไม่ได้เกิดขึ้นเพราะคนงานหรือเจ้าหน้าที่ของโรงแรมแต่เกิดเพราะคนที่ไปมาเข้าออก ณ โรงแรมเจ้าสำนักก็ยังต้องรับผิด ที่มาตรา ๖๗๔ และ ๖๗๕ วรรคหนึ่งบัญญัติเช่นนั้นก็น่าจะเป็นเพราะเจ้าสำนักโรงแรมได้รับบำเหน็จค่าพักอาศัยจากบุคคลดังกล่าวจึงมีหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของบุคคลเหล่านี้ในระหว่างที่พักอาศัยอยู่ ณ โรงแรมของตนโดยถือว่าบุคคลเหล่านี้ได้มอบทรัพย์สินไว้ในอารักขาของเจ้าสำนักโรงแรม ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ดูแลรักษาให้ความปลอดภัยนั้น ได้แก่ ทรัพย์สินที่นำมาเก็บรักษาไว้ในห้องพัก ในบริเวณโรงแรมหรือบางกรณีอาจรวมถึงทรัพย์สินที่นำมาไว้นอกบริเวณโรงแรมด้วย เช่น รถยนต์ที่จอดไว้ข้างโรงแรมในกรณีที่โรงแรมไม่มีที่จอดรถ หากจอดรถไว้ข้างโรงแรมหรือหน้าโรงแรมโดยบอกฝากทางโรงแรมไว้ในกรณีที่โรงแรมไม่มีที่จอดรถหรือที่จอดรถเต็มทางโรงแรมก็ต้องรับผิดชอบหากรถสูญหายหรือเสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔/๒๔๘๙ ทรัพย์ของผู้มาพักในโรงแรมหายในระหว่างที่พักอยู่ในโรงแรมโดยมิใช่ความผิดของผู้มาพักนั้นผู้จัดการโรงแรมต้องรับผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๔๒/๒๕๑๙ บรรยายฟ้องว่ารถยนต์คันพิพาทได้เสียหายอะไรบ้าง ประมาณค่าเสียหายรวมกันเป็นเงินจำนวนหนึ่งดังรายการเอกสารท้ายฟ้องซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของฟ้อง ก็ย่อมเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ วรรคสอง โดยไม่จำต้องกล่าวว่าเสียหายรายการใด ราคาเท่าไร เพราะเป็นรายละเอียด ซึ่งจะต้องนำสืบในชั้นพิจารณา

จำเลยเป็นบริษัทจำกัด ประกอบธุรกิจการโรงแรม โจทก์ที่ ๑ ได้มาพักที่โรงแรมของจำเลยและนำรถยนต์คันพิพาทที่ยืมโจทก์ที่ ๒ มาจอดไว้ในบริเวณโรงแรม

แล้วเกิดเสียหายนั้น กรณีเป็นเรื่องเกี่ยวกับโรงแรมต้องนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๔ และ ๖๗๕ มาปรับแก่คดี มิใช่เป็นเรื่องฝากทรัพย์ตามธรรมดาทั่วไป จำเลยต้องรับผิดต่อเจ้าของรถ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ทำให้เกิดความเสียหายเป็นลูกจ้างของจำเลยหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๔/๒๔๒๑ โจทก์พักในโรงแรมของจำเลยที่๑ คนขับรถของโจทก์ได้มอบกุญแจรถยนต์ให้จำเลยที่ ๒ ลูกจ้างของจำเลยท่ ๑ ไป เพื่อเลื่อนรถโจทก์ที่ขวางทางรถคันอื่น ซึ่งเป็นการที่จำเลยที่ ๒ รับกุญแจรถไปปฏิบัติหน้าที่ในกิจการโรงแรมของจำเลยที่ ๑ การที่คนขับรถซึ่งเป็นบริวารของโจทก์มอบกุญแจรถให้จำเลยที่ ๒ ไปนี้จึงมิใช่ความผิดของบริวารของโจทก์ เมื่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ ใช้กุญแจดังกล่าวขับรถยนต์ของโจทก์ออกจากโรงแรมไปจนเกิดอุบัติเหตุ ทำให้รถรถโจทก์ได้รับความเสียหาย จำเลยที่ ๑ จึงไม่พ้นความรับผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๔/๒๔๒๓ โจทก์มาพักที่โรงแรมของจำเลยและจอดรถยนต์ไว้ในที่จอดรถของโรงแรม เมื่อรถยนต์นั้นหายไป จำเลยซึ่งเป็นเจ้าสำนักต้องรับผิดชอบ

การใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับราคาทรัพย์สินย่อมต้องถือเอาราคาของทรัพย์สินนั้น ตามที่อาจซื้อขายกันได้ตามปกติในเวลาที่ทรัพย์สินนั้นสูญหาย ถ้าเจ้าของทรัพย์สินได้ชำระเงินไปเป็นจำนวนสูงกว่าราคาซื้อขายตามปกติเพราะซื้อมาโดยการเช่าซื้อด้วยเงินผ่อน ทำให้ผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ขายบวกดอกเบี้ยเข้าไว้ในราคาด้วย การเสียดอกเบี้ยนั้นต้องถือว่าเป็นภาระส่วนตัวเป็นพิเศษของผู้เช่าซื้อหรือผู้ซื้อเช่นเดียวกับกรณีกู้เงินผู้อื่นมาซื้อ เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชดใช้เงินส่วนที่เป็นดอกเบี้ย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๙๖/๒๔๒๓ โจทก์เช่าห้องพักโรงแรมของจำเลยและพารถจักรยานยนต์ของโจทก์เข้าจอดในโรงแรมดังกล่าวด้วย ต่อมารถจักรยานยนต์คันดังกล่าวสูญหายไป จำเลยซึ่งเป็นเจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดใช้ราคารถจักรยานยนต์ดังกล่าวให้แก่โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๙๖๘/๒๔๒๖ เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดในความ

สูญหาย หรือบุบสลายอันเกิดแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้พามาด้วยมิใช่ต้องรับผิดเฉพาะทรัพย์สินที่นำเข้าไปในโรงแรมเท่านั้น เจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้จอดรถยนต์คันพิพาทไว้หน้าโรงแรมจำเลย และได้มอบฝากรถยนต์ไว้แก่พนักงานของจำเลย ต่อมารถยนต์ดังกล่าวถูกคนร้ายลักไป จำเลยต้องรับผิดชดใช้ราคารถยนต์ให้โจทก์

ค่าพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๐๓/๒๕๓๐ โจทก์เข้าพักในโรงแรมของจำเลยและนำรถยนต์ไปจอดในบริเวณลานจอดรถของโรงแรม รถยนต์โจทก์หายไป ต่อมาโจทก์ได้รับรถยนต์คืนในสภาพชำรุดเสียหาย จึงฟ้องในข้อหาฝากทรัพย์ขอให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย โดยบรรยายฟ้องในจำเลยรับผิดในฐานะเป็นเจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ล เช่นนี้ เป็นการฟ้องให้จำเลยรับผิดในฐานะเป็นเจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๔, ๖๗๕ ซึ่งเป็นบทกฎหมายลักษณะฝากทรัพย์นั่นเอง มิใช่การฝากทรัพย์ตามมาตรา ๖๕๗ แต่อย่างเดียว ดังที่จำเลยให้การปฏิเสธไว้ ศาลจึงวินิจฉัยให้จำเลยรับผิดตามฟ้องได้

ความรับผิดอย่างจำกัดจำนวน ความรับผิดอย่างจำกัดจำนวนนั้นคือกรณีตามมาตรา ๖๗๕ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติให้เจ้าสำนักรับผิดโดยจำกัดจำนวนเงินที่ต้องรับผิดไว้เพียงห้าร้อยบาท ในกรณีที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลาย (เสียหาย) นั้นเป็นเงินทองตรา ธนบัตร พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ นั่นคือถ้าทรัพย์สินเหล่านี้สูญหายหรือบุบสลายต้องรับผิดไม่เกินห้าร้อยบาท แม้ทรัพย์สินที่สูญหายหรือบุบสลายจะมีค่ามากมายเพียงใดก็ตาม แต่ถ้ามีค่าไม่ถึงห้าร้อยบาท เช่น มีค่าเพียง๑๐๐บาท ก็ต้องรับผิดไม่เกิน ๑๐๐ บาท อย่างไรก็ตามข้อจำกัดความรับผิดเพียงห้าร้อยบาทนี้ใช้บังคับไม่ได้หากคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ฝากของมีค่าดังกล่าวไว้แก่เจ้าสำนัก และได้บอกราคาแห่งของนั้นอย่างชัดแจ้งในกรณีที่มีการฝากของมีค่าดังกล่าวไว้แก่เจ้าสำนักและได้บอกราคาไว้อย่างชัดแจ้งนั้น เจ้าสำนักต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง เช่นเสียหาย ๕,๐๐๐ บาท ก็ต้องชดใช้ ๕,๐๐๐ บาท ในกรณีที่บอกราคาสูงกว่าราคาที่แท้จริงก็ต้องรับผิดตามราคาที่แท้จริง เช่น ของมีค่านั้นมีราคาเพียง ๕,๐๐๐ บาท แต่บอกราคาไว้สูงถึง ๒๐,๐๐๐ บาทนั้น เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดเกิน ๕,๐๐๐ บาท

คำว่า "ของมีค่าอื่น ๆ" ตามมาตรา ๖๗๕ วรรคสองนั้นหมายถึงของมีค่าในตัวเองซึ่งมีลักษณะพิเศษทำนองเดียวกับเงินตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า และอัญมณี ไม่รวมถึงของทั่ว ๆ ไป แม้เป็นของที่มีขนาดใหญ่ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ ซึ่งจะมีค่ามากมายเพียงใดก็ไม่ถือว่าเป็นของมีค่าอื่น ๆ ตามความหมายแห่งมาตรา ๖๗๕ วรรคสอง

คำว่า "เงินทองตรา " ตามมาตรา ๖๗๕ วรรคสองนั้น หมายถึงเหรียญเงินหรือเหรียญทอง ซึ่งใช้เป็นเงินตราเช่นเดียวกับธนบัตร เช่นเหรียญบาทเงินหรือเหรียญบาททองคำ ซึ่งนิยมใช้ในสมัยก่อน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๙๗-๙๙๘/๒๕๑๗ เครื่องพิมพ์ดีดชนิดกระเป๋าหิ้วราคา ๒,๗๐๐บาท และเครื่องบวกเลขชนิดโยกด้วยมือราคา ๔,๘๐๐บาทไม่เป็น "ของมีค่าอื่น ๆ " ตามความหมายของมาตรา ๖๗๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อผู้เดินทางนำมายังโรงแรมแล้วเกิดหายไปจากห้องพัก เจ้าสำนักโรงแรมก็ต้องรับผิดชดใช้ราคา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๒๔/๒๕๑๙ คำว่า "ของมีค่า" ตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๖๗๕ วรรคสองนั้นหมายถึงทรัพย์สินที่มีคุณค่าอันมีลักษณะพิเศษทำนองเดียงกับเงินทองตรา ธนบัตร ตั๋วเงิน ฯลฯ รถจักรยานยนต์เป็นเพียงทรัพย์สินธรรมดาทั่ว ๆ ไปจึงถือไม่ได้ว่าเป็นของมีค่าตามกฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๖-๒๐๗/๒๕๒๒ ผู้มาพักในโรงแรมได้นำกล้องถ่ายภาพยนตร์ไปเก็บรักษาไว้ในหอพัก กล้องดังกล่าวหายไปจากห้องนั้นโดยไม่ใช่ความผิดของผู้มาพักในขณะออกไปธุระข้างนอก เจ้าของโรงแรมต้องรับผิด

กล้องถ่ายภาพยนตร์ และกล้องถ่ายภาพนิ่งไม่ใช่ของมีค่านอกเหนือจากของใช้ธรรมดา แม้ราคาสูง ก็ไม่ใช่เป็นของมีค่าตามความหมายในกฎหมายมาตรา ๖๗๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๙/๒๕๒๓ ของมีค่าตามความหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ ไม่รวมถึงปืนและกระสุนปืน ซึ่งมิใช่ของมีคุณค่าพิเศษนอกเหนือไปจากทรัพย์สินธรรมดา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๓/๒๕๒๓ จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างทำงานในโรงแรมที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๗ เป็นหุ้นส่วน โรงแรมดังกล่าวมีบริการให้ผู้มาพักโดยรับฝาก

เช็คจากผู้มาพัก แล้วนำไปซื้อดราฟท์ส่งให้ผู้ทรงเช็คที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ในการนี้จำเลยที่ ๒ ที่ ๗ ยอมให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับฝากเช็คของผู้มาพักโดยออกใบรับเช็คให้ ตามพฤติการณ์ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๒ ที่ ๗ เมื่อปรากฏว่าเช็คของจำเลยที่ ๑ รับฝากไว้เกิดสูญหายไปทำให้โจทก์สูญเสียเงินตามเช็ค เพราะธนาคารจ่ายเงินตามเช็คให้ผู้อื่นไป จำเลยที่ ๒ ที่ ๗ จะยกข้ออ้างว่าตนให้อำนาจจำเลยที่ ๑ รับฝากเช็คได้ไม่ถึงจำนวนเงินตามเช็คของโจทก์ขึ้นโต้เถียงกับโจทก์หาได้ไม่ จำเลยที่ ๒ ที่ ๗ ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายเท่ากับจำนวนเงินตามเช็คที่รับฝากไว้นั้นแก่โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๘๖/๒๕๒๓ จำเลยให้การปฏิเสธเพียงว่า จำเลยไม่มีหน้าที่ต้องชดใช้ราคา จำเลยมิได้ให้การถึงว่ารถจักรยานยนต์ของโจทก์เป็นของมีค่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ วรรคสอง ซึ่งจำกัดความรับผิดไว้เพียงห้าร้อยบาท ข้อที่ว่ารถจักรยานยนต์ของโจทก์เป็นของมีค่าหรือไม่จึงไม่เป็นประเด็นที่ศาลจะต้องวินิจฉัยจำเลยไม่ต้องรับผิด

กรณีเจ้าสำนักโรงแรมพ้นจากความรับผิด มาตรา ๖๗๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ "ทรัพย์สินซึ่งมิได้นำฝากบอกราคาชัดแจ้งนั้น เมื่อพบเห็นว่าสูญหายหรือบุบสลายขึ้น คนเดินทางหรือแขกอาศัยต้องแจ้งความนั้นต่อเจ้าสำนักโรงแรมโฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้นทันที มิฉะนั้นท่านว่าเจ้าสำนักย่อมพ้นจากความผิดดั่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๗๔ และ ๖๗๕"

เหตุที่มาตรา ๖๗๖ บัญญัติเช่นนี้ก็เพื่อให้โอกาสเจ้าสำนักโรงแรมสืบหาเหตุแห่งการสูญหายหรือบุบสลายของทรัพย์สินของผู้มาพักตลอดจนผู้ที่ทำให้เกิดความสูญหายหรือบุบสลายได้ทันท่วงที เพื่อเจ้าสำนักจะได้ติดตามเอาทรัพย์คืนหรือไล่เบี้ยเอากับผู้ก่อให้เกิดความสูญหายหรือบุบสลายนั้นได้ ทั้งนี้เพราะทรัพย์สินดังกล่าวมิได้ฝากไว้แก่เจ้าสำนัก เจ้าสำนักจึงไม่ทราบถึงราคาและลักษณะของทรัพย์สินนั้น หากผู้มาพักไม่รีบแจ้งให้เจ้าสำนักทราบทันทีก็เป็นการยากที่เจ้าสำนักจะติดตามเอาทรัพย์สินคืนหรือติดตามหาตัวผู้ก่อให้เกิดความสูญหายหรือบุบสลายได้ การแจ้งแก่ผู้แทนของเจ้าสำนักก็ถือว่าแจ้งแก่เจ้าสำนักแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๔/๒๔๘๙ ทรัพย์สินของผู้มาพักในโรงแรมหายไปในระหว่างที่พักอยู่ในโรงแรมโดยมิใช่ความผิดของผู้มาพักนั้น ผู้จัดการโรงแรมต้อง

รับผิดผู้จัดการโรงแรมไม่อยู่ ผู้มาพักจึงต้องแจ้งเรื่องทรัพย์หายต่อผู้แทนของผู้จัดการ ถือได้ว่าแจ้งต่อเจ้าสำนักโรงแรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๖ แล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๙/๒๕๒๖ วินิจฉัยทำนองเดียวกัน)

ข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๗ บัญญัติว่า "ถ้ามีคำแจ้งความปิดไว้ในโรงแรมโฮเต็ลหรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านี้ เป็นข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของเจ้าสำนักโฮรี ท่านว่าความนั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่คนเดินทางหรือแขกอาศัยจะได้ตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดดั่งว่านั้น"

มาตรานี้มุ่งหมายคุ้มครองผู้มาพักในโรงแรม มิให้ถูกเจ้าสำนักโรงแรมเอารัดเอาเปรียบโดยหลีกเลี่ยงภาระหน้าที่ของเจ้าสำนักที่ต้องดูแลรักษาและให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของผู้มาพัก หากยอมให้เจ้าสำนักหลีกเลี่ยงหน้าที่ดังกล่าวได้ด้วยการปิดประกาศไว้ในโรงแรมว่าตนไม่ต้องรับผิดในความสูญหาย หรือเสียหายของทรัพย์สินของผู้มาพัก หรือรับผิดเพียงจำกัดจำนวน ก็จะก่อให้เกิดความเดือนร้อนแก่ผู้มาพักอาศัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะการปิดประกาศข้อความ ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดนั้นกระทำได้โดยง่าย เมื่อเป็นดังนี้ มาตรา ๖๗๗ จึงไม่ยินยอมให้เจ้าสำนักโรงแรมกระทำเช่นนั้นได้ แต่ก็มีข้อยกเว้นให้ในกรณีเดียวคือ หากผู้มาพักอาศัยนั้นตกลงอย่างชัดแจ้งว่ายินยอมรับข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดตามประกาศข้อตกลงนั้นก็ใช้บังคับได้ไม่เป็นโมฆะ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๙/๒๕๒๖ รถยนต์เป็นเพียงทรัพย์สินธรรมดาทั่ว ๆ ไป เท่านั้น ถึงแม้ราคาจะค่อนข้างสูงก็ตาม แต่ก็ไม่มีลักษณะเป็นของมีค่าตามความหมายของมาตรา ๖๗๕ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โจทก์ไม่จำต้องฝากและบอกราคาชัดแจ้ง กรณีไม่อยู่ในขอบข่ายที่จำเลยจะต้องรับผิดเพียง ๕๐๐ บาท

การยกเว้นความรับของเจ้สำนักตามมาตรา ๖๗๕ วรรคสาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๗๕ วรรคสาม บัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายของทรัพย์ของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยไว้ ๓ กรณีคือ

๑. เมื่อความสูญหายหรือบุบสลายเกิดแต่เหตุสุดวิสัย

๒. เมื่อความสูญหายหรือบุบสลายเกิดแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น

๓. เมื่อความสูญหายหรือบุบสลายเกิดแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยผู้นั้นเอง หรือบริวารของเขา หรือบุคคลซึ่งเขาได้ต้อนรับ

ดังนั้นหากความสูญหายหรือบุบสลายเกิดจากกรณีใดกรณีหนึ่งใน ๓ กรณีดังกล่าวเจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิด

เหตุที่มาตรา ๖๗๕ วรรคสามบัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดไว้เช่นนี้เนื่องจากความสูญหายหรือบุบสลายใน ๓ กรณีดังกล่าวนั้น มิใช่เกิดจากความผิดหรือความประมาทเลินเล่อของเจ้าสำนักโรงแรมแต่ประการใด ทั้งเป็นกรณีที่เจ้าสำนักโรงแรมไม่อาจป้องกันความสูญหายหรือบุบสลายดังกล่าวได้ ดังนั้นกรณีมีเหตุสุดวิสัย เช่น น้ำท่วม หรือฟ้าผ่า ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย ผลไม้เน่าอันเกิดจากสภาพของผลไม้เอง หรือคนที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยพามาลักทรัพย์ของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยเอง หรือคนเดินทางหรือแขกอาศัยจอดรถยนต์ไว้โดยไม่ล็อกประตูรถทำให้คนร้ายลักทรัพย์สินในรถไป เช่นนี้ เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๑๗/๒๕๒๘ โรงแรมจำเลยจัดบริการแก่ผู้มาพักโดยมีโกดังสำหรับรับฝากของไว้ไม่คิดค่าบริการ เมื่อมาพักก่อนครั้งเกิดเหตุโจทก์ก็เคยส่งของมาฝาก แม้ของที่นำติดตัวมาเองจะไม่เคยนำมาฝาก แต่ก็ไม่ปรากฏว่าโรงแรมจำเลยปฏิเสธไม่ยอมรับฝากแสดงว่าโรงแรมจำเลยอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้มาพักเป็นอย่างดีแล้ว ครั้งเกิดเหตุโจทก์มาพักไม่นำสินค้าที่นำติดตัวมาซึ่งมีราคาถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท เศษไปฝากเก็บไว้ในโกดัง ทั้งไม่ได้แจ้งต่อทางโรงแรมจำเลยว่ามีรถยนต์มาหรือบอกฝากสินค้าไว้ พฤติการณ์ดังกล่าวเห็นได้ว่าเหตุที่สินค้าของโจทก์ในรถยนต์ถูกลักไปเป็นเพราะความประมาทอย่างร้ายแรงของโจทก์อันเป็นความผิดของโจทก์เอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๙/๒๔๒๖ ป้ายประกาศยกเว้นความรับผิดระบุว่าทางโรงแรมจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินใด ๆ ทั้งสิ้นนั้นเป็นเรื่องที่จำเลยทำขึ้นฝ่ายเดียวตกเป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๖๗๗

อายุความฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน มาตรา ๖๗๘ บัญญัติว่า "ในข้อความรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือของแขกอาศัยสูญหาย

หรือบุบสลายนั้น ท่านห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นเวลาหกเดือนนับแต่วันที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยออกไปจากสถานที่นั้น"

อายุความตามมาตรานี้ ใช้เฉพาะกรณีผู้มาพักอาศัยในโรงแรมฟ้องเจ้าสำนักโรงแรมเรียกค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ทรัพย์สินของตนสูญหายหรือเสียหาย โดยต้องฟ้องภายในหกเดือนนับแต่วันที่ตนได้ออกจากโรงแรมไปแล้ว เช่น แดงพักที่โรงแรมจอดรถยนต์ไว้ในโรงแรมแล้วรถยนต์หายไปหรือรถยนต์ได้รับความเสียหาย เมื่อแดงออกจากโรงแรมไปแล้ว แดงต้องฟ้องเจ้าสำนักโรงแรมเรียกค่าสินไหมทดแทน คือ เรียกราคารถ หรือค่าเสียหายภายในหกเดือนนับแต่วันออกจากโรงแรม แต่หากเจ้าสำนักโรงแรมฟ้องเรียกค่าที่พัก หรือค่าบริการอย่างอื่นจากผู้พักอาศัยในโรงแรม ต้องใช้อายุความสองปีตามมาตรา ๑๙๓/๓๔ อนุ (๔)

สิทธิยึดหน่วงของเจ้าสำนักโรงแรม มาตรา ๖๗๙ บัญญัติว่า "เจ้าสำนักชอบที่จะยึดหน่วงเครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินอย่างอื่นของคนเดินทาง หรือแขกอาศัยอันเอาไว้ในโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้นได้จนกว่าจะได้รับใช้เงินบรรดาที่ค้างชำระแก่ตน เพื่อการพักอาศัยและการอื่น ๆ อันได้ทำให้แก่คนเดินทาง หรือแขกอาศัยตามที่เขาพึงต้องการนั้น รวมทั้งการชดใช้เงินทั้งหลายที่ได้ออกแทนไปด้วย

เจ้าสำนักจะเอาทรัพย์สินที่ได้ยึดหน่วงไว้เช่นนั้นออกขายทอดตลาดแล้วหักเอาเงินใช้จำนวนที่ค้างชำระแก่ตนรวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดนั้นจากเงินที่ขายทรัพย์สินนั้นก็ได้แต่ท่านมิให้เจ้าสำนักใช้สิทธิดั่งว่านี้จนเมื่อ

(๑) ทรัพย์สินนั้นตกอยู่แก่ตนเป็นเวลานานถึงหกสิปดาห์ ยังมิได้รับชำระหนี้ และ

(๒) อย่างน้อยเดือนหนึ่งก่อนวันขายทอดตลาด ตนได้ประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่นฉบับหนึ่ง แจ้งความจำนงที่จะขายทรัพย์สิน บอกลักษณะแห่งทรัพย์สินที่จะขายโดยย่อ กับถ้ารู้ชื่อเจ้าของก็บอกด้วย

เมื่อขายทอดตลาดหักใช้หนี้ดังกล่าวแล้ว มีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใดต้องคืนให้แก่เจ้าของ หรือฝากไว้ ณ สำนักฝากทรัพย์ตามบทบัญญัติในมาตรา ๓๓๑ และ ๓๓๓"

มาตรา ๖๗๙ ให้สิทธิเจ้าสำนักโรงแรมยึดหน่วงเครื่องเดินทางหรือทรัพย์สินอย่างอื่นของผู้มาพักในโรงแรมได้ ในกรณีที่ผู้มาพักในโรงแรมนั้นค้างชำระเงินค่าที่พักหรือค่าบริการอื่น ๆ โดยให้ยึดหน่วงทรัพย์สินดังกล่าวไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระ

หนี้ครบถ้วน ทรัพย์สินที่เจ้าสำนักโรงแรมจะยึดหน่วงได้นั้นจะต้องเป็นทรัพย์สินของผู้ที่มนั้นเอง ทั้งยังต้องเป็นทรัพย์สินที่ผู้มาพักนั้นนำมาไว้ในโรงแรมด้วย ถ้าเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น หรือทรัพย์สินที่มิได้นำมาไว้ในโรงแรมเจ้าสำนักก็ใช้สิทธิยึดหน่วงไม่ได้ เมื่อยึดหน่วงทรัพย์สินดังกล่าวไว้แล้วยังไม่ได้รับชำระหนี้ เจ้าสำนักโรงแรมก็เอาทรัพย์สินที่ยึดหน่วงออกขายทอดตลาดได้แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน มาตรา ๖๗๙ วรรคสอง (๑) และ (๒) และวรรคสาม